ADVIEZEN

EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITE

577e ZITTING VAN HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ, 22.3.2023-23.3.2023

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het jongerenactieplan in het externe optreden van de EU 2022-2027

(initiatiefadvies)

(2023/C 184/02)

Rapporteur: **Michael McLOUGHLIN**

Corapporteur: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Besluit van de voltallige vergadering	22.9.2022
Rechtsgrond	Artikel 52, lid 2, van het reglement van orde
	Initiatiefadvies
Bevoegde afdeling	Externe Betrekkingen
Goedkeuring door de afdeling	6.3.2023
Goedkeuring door de voltallige vergadering	22.3.2023
Zitting nr.	577
Stemuitslag	
(voor/tegen/onthoudingen)	157/0/1

1. **Conclusies en aanbevelingen**

1.1. Hoewel het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) ingenomen is met het jongerenactieplan in het externe optreden van de EU, wijst het erop dat zich problemen kunnen voordoen bij de uitrol en uitvoering, waarvoor dan ook monitoring en toezicht nodig zullen zijn. Het EESC wenst zijn steentje bij te dragen aan de uitvoering van het jongerenactieplan.

1.2. Het EESC is van mening dat de expertise en ervaring van jongerenorganisaties in de EU en de rest van de wereld van groot belang zijn voor de uitvoering van het plan, zowel voor de Europese Commissie als voor de EU-delegaties. Het is ook van oordeel dat alle EU-personeelsleden die met jongeren werken basisvaardigheden moeten worden bijgebracht op het gebied van onder meer jeugdvriendelijke ruimten, overlegtechnieken en jeugdwerk.

1.3. Het EESC zou graag zien dat tijdens de uitvoering voortdurend aandacht wordt besteed aan de meest gemarginaliseerde jongeren, ook jongeren met een handicap, en dat bij alle leiderschapsactiviteiten evenveel nadruk wordt gelegd op lokale steun voor jongeren in lokale gemeenschappen. Leiderschaps- en participatieprocessen moeten zodanig worden opgezet dat de lokale betrokkenheid wordt gewaarborgd en dat via bottom-upprocessen leiders worden voortgebracht die midden in de samenleving staan.

1.4. Gegevensverzameling en monitoring vormen een grote uitdaging voor de uitvoering van het jongerenactieplan. In dat verband zijn regelmatige rapportages van de Europese Commissie, de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO), relevante gefinancierde agentschappen en maatschappelijke organisaties nodig, in overeenstemming met de onlangs door de Europese Commissie uitgevoerde inventarisatie van internationale gegevens over jongeren en haar analyse van de lacunes hierin ([1]).

1.5. Het EESC verwelkomt en stimuleert banden met de werkzaamheden van de Verenigde Naties (VN) en de agentschappen van deze organisatie op dit gebied, met name wat betreft de agenda voor jongeren, vrede en veiligheid en eventuele synergieën met het VN-Comité voor de Rechten van het Kind.

1.6. Het EESC is van mening dat de belangrijkste EU-beleidsmaatregelen op het gebied van jeugdzaken, zoals Erasmus+ en de jongerengarantie, nuttig kunnen zijn voor het werk op het gebied van participatie van jongeren en jeugdbeleid. Bij het gebruik van dergelijke structuren moet aandacht worden besteed aan de onafhankelijkheid van aanvraagprocedures en kwesties als visa en talen.

1.7. Het EESC beveelt de Raad van de EU aan om de EU-lidstaten aan te moedigen eigen plannen op te stellen met een soortgelijke focus als het jongerenactieplan en samen te werken met het maatschappelijk middenveld, met name jongerenorganisaties. Voorts moeten de bestaande banden en partnerschappen tussen maatschappelijke organisaties van EU-lidstaten en doellanden worden uitgebouwd en versterkt, met name tussen jongerenorganisaties.

1.8. De doellanden zouden ook moeten worden aangemoedigd en de middelen moeten krijgen om een eigen concreet en specifiek jeugdbeleid te gaan voeren en nationale jeugdraden of soortgelijke instellingen op te zetten. Bij haar ondersteuning van de doellanden moet de Commissie wel steeds de mensenrechten voor ogen houden.

1.9. Het EESC is van mening dat het jongerenactieplan en het Europees Jaar van de Vaardigheden aan elkaar gekoppeld moeten worden zodat dit werk in de partnerlanden prioriteit krijgt.

1.10. Het EESC is van mening dat activiteiten op het gebied van onderwijs gericht moeten zijn op gelijkheid, en met name op de bescherming van jonge meisjes, en dat strategieën ervoor moeten zorgen dat de moeilijkst te bereiken groepen bij de activiteiten worden betrokken. Alle studiebeurzen moeten open en transparant zijn en weloverwogen methoden bevatten om de moeilijkst bereikbare groepen aan te moedigen.

1.11. Het EESC is ervan overtuigd dat burgerlijke betrokkenheid in alle maatschappelijke organisaties, zoals jongerenorganisaties, vakbonden en groepen jonge ondernemers, moet worden gestimuleerd.

1.12. Het EESC is van mening dat de impact van het EU-handelsbeleid en de relatie van dit beleid met jongeren moet worden onderzocht, met name in het kader van de hoofdstukken inzake handel en duurzaamheid en de economische partnerschapsovereenkomsten (EPO's).

1.13. In overeenstemming met de studie van de Europese Commissie is het zaak om voor het werk met jongeren in het kader van het externe optreden specifieke in de gemeenschap te verlenen mentale hulpverlening voor jongeren op te zetten en streefcijfers vast te stellen voor zowel output als verbeteringen van hun geestelijke gezondheid.

1.14. De strijd tegen kinderarbeid zou een belangrijk onderdeel van het jongerenactieplan moeten zijn, zodat kinderarbeid in de 21e eeuw eindelijk tot het verleden zal gaan behoren.

2. **Achtergrondinformatie: relevante activiteiten van het EESC**

2.1. In oktober 2018 keurde het EESC zijn advies over de nieuwe EU-strategie voor jongeren ([2]) goed, waarin wordt gewezen op de noodzaak van een sectoroverschrijdende aanpak van jongeren en de noodzaak om meer aandacht te besteden aan werkgelegenheid, geestelijke gezondheid, gelijkheid en onderwijs. Het benadrukte ook het belang van het externe beleid van de EU in dit verband.

([1]) Kalantaryan, S., McMahon, S. en Ueffing, P., Youth in External Action, JRC130554, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg, 2022.

([2]) PB C 62 van 15.2.2019, blz. 142.

2.2. In september 2020 keurde het EESC het advies "Naar een gestructureerde participatie van jongeren op het gebied van klimaat en duurzaamheid in het besluitvormingsproces van de EU" ([3]) goed. Het pleitte ook voor de oprichting van rondetafelconferenties voor jongeren over klimaat en duurzaamheid, de opname van een jongerenafgevaardigde in de officiële EU-delegatie voor de vergaderingen van de Conferentie van de Partijen (COP) bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCCC) en de betrokkenheid van jongeren bij de EESC-adviezen over klimaat en duurzaamheid.

2.3. In het in juli 2022 aangenomen advies "Jongerenbeleid in de Westelijke Balkan, als onderdeel van de innovatieagenda voor de Westelijke Balkan" ([4]) heeft het EESC de regeringen van de Westelijke Balkan verzocht om de lijnen die zijn uitgezet in de belangrijkste beleidsdocumenten van de EU op het gebied van jeugdbeleid te volgen en verder te investeren in empirisch onderbouwd jeugdbeleid waarmee de ontwikkelingsproblemen van jongeren worden aangepakt. Daarbij moeten ze voor een transparante toewijzing van voldoende begrotingsmiddelen zorgen.

2.4. Het EESC is bij uitstek geschikt om de samenwerking met jongerennetwerken te bevorderen. Het richtte een coördinatiegroep voor het Europees Jaar van de Jeugd op die een mandaat heeft gekregen om de samenwerking met jongerenorganisaties en jongeren tijdens en na het Europees Jaar van de Jeugd te intensiveren en met andere EU-instellingen en maatschappelijke organisaties samen te werken om de horizontale integratie van jongeren in hun dagelijkse werkzaamheden te verbeteren. In september 2022 bracht het EESC een advies uit over de "EU-jeugdtest" ([5]) en drong het aan op een meer gestructureerde, zinvolle en doelgerichte participatie van jongeren.

3. **Algemene opmerkingen over het jongerenactieplan**

3.1. Het EESC is zeer ingenomen met de gezamenlijke mededeling "Jongerenactieplan in het externe optreden van de EU 2022-2027". In dit document, een belangrijke stap in het externe optreden en het jeugdbeleid, worden de potentiële synergieën tussen beide erkend, iets wat al veel eerder had moeten gebeuren. Bovendien geeft een dergelijke ontwikkeling in het Europees Jaar van de Jeugd ook aan dat wordt erkend dat jongeren en het leven van jongeren alle beleidsterreinen bestrijken en dat bij alle beleidswerkzaamheden, en niet alleen op de "traditionele" gebieden die met jongeren worden geassocieerd, rekening moet worden gehouden met deze groep.

3.2. De oorlog in Oekraïne blijft ernstige gevolgen hebben voor burgers, in het bijzonder voor kinderen, adolescenten en jongeren. Het jongerenactieplan in Oekraïne, evenals in andere door conflicten getroffen gebieden in de wereld, moet erop gericht zijn de weerbaarheid van jongeren te versterken, de maatschappelijke betrokkenheid van jongeren te ondersteunen en hen in staat te stellen in hun gemeenschappen veranderingen teweeg te brengen, vooral met het oog op het herstel na een conflict.

3.3. De mededeling past ook goed in de wereld na COVID-19. Erkend wordt dat jongeren, onder meer wat hun onderwijs en bewegingsvrijheid betreft, het meest onder deze crisis hebben geleden. De gevolgen van COVID-19 voor jongeren in de hele wereld worden weliswaar in Europa erkend, maar krijgen in met name ontwikkelingslanden en fragiele staten minder aandacht.

3.4. In wezen steunen we het concept dat alle interne beleidsmaatregelen met betrekking tot jongeren moeten kunnen worden vertaald naar onze externe betrekkingen, rekening houdend met de specifieke lokale/regionale context waarin het externe optreden plaatsvindt. In het licht hiervan zouden wij ervoor zijn dat de jeugdtest voor EU-beleid ook wordt aanbevolen voor beleid ter uitvoering van het jongerenactieplan.

3.5. Het EESC is ook ingenomen met het feit dat het jongerenactieplan is gebaseerd op de Europese pijler van sociale rechten en het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie, waarin de noodzaak van gelijke, volledige en zinvolle participatie van jongeren aan het openbare en politieke leven wordt benadrukt. Hoewel jongeren een voortrekkersrol spelen bij veranderingen, zijn zij nog veel te vaak ondervertegenwoordigd, hetgeen in strijd is met hun grondrechten. Het EESC waardeert het jongerenactieplan vanwege het hoge ambitieniveau en de duidelijke focus op actie. Ook stelt het op prijs dat in dit actieplan de intergenerationele dimensie van de huidige mondiale uitdagingen wordt erkend.

3.6. In de mededeling worden alle belangrijke beleidswerkzaamheden met betrekking tot jongeren op verschillende gebieden samengebracht. Bij de uitvoering ervan is het belangrijk dat er enig overkoepelend toezicht is, in het bijzonder gelet op de verschillende uitvoerende instanties en de diversiteit van de betrokken beleidsmaatregelen. Ook degenen die verantwoordelijk zijn voor jeugd en onderwijs, jongerenorganisaties en jongeren zelf, evenals hulporganisaties en andere nationale organen van de EU-lidstaten, gefinancierde agentschappen en maatschappelijke organisaties, moeten hierbij worden betrokken. Evenzo zullen bij de uitvoering verschillende financieringsbronnen, actoren en indicatoren in aanmerking moeten worden genomen. In het algemeen zal dat een uitdaging zijn, maar een doeltreffend toezichtsysteem zal zijn vruchten afwerpen en kan een model van gezamenlijke beleidsuitvoering zijn.

([3]) PB C 429 van 11.12.2020, blz. 44.
([4]) PB C 443 van 22.11.2022, blz. 44.
([5]) PB C 486 van 21.12.2022, blz. 46.

3.7. Op bijna alle gebieden van het externe optreden moet de gegevensverzameling voor jongeren worden verbeterd. Bij de uitvoering van het jongerenactieplan moet de aandacht uitgaan naar deze kwestie, zoals ook de Europese Commissie onlangs onderkende in haar inventarisatie van internationale gegevens over jongeren en haar analyse van de lacunes hierin. Het kan moeilijk zijn om outputs en resultaten uit te splitsen en de exacte bijdrage van een bepaald programma of initiatief aan een resultaat in kaart te brengen. Derhalve is voor alle maatregelen ten behoeve van jongeren een longitudinale analyse nodig.

3.8. Samenwerking van de EU, en van al haar instellingen, met het Verenigd Koninkrijk is geboden om ervoor te zorgen dat de Erasmus+-geest van samenwerking, intercultureel leren en opdoen van ervaringen, en alle andere vormen van samenwerking, voor de jongeren in dat land niet verloren gaan. Nagegaan moet worden welke mogelijkheden er zijn om de betrekkingen met de maatschappelijke organisaties in het VK opnieuw op te bouwen en nieuwe betrekkingen aan te knopen en te bevorderen ([6]).

Leiderschap en participatie

3.9. Het jongerenactieplan is in hoge mate gericht op leiderschap en participatie. Dit wordt toegejuicht en sluit goed aan bij de beste praktijken in het werken met jongeren. Het EESC is echter van mening dat er een zeer grondig en weloverwogen plan nodig is om een dergelijke aanpak in het externe optreden van de EU verder te ontwikkelen. Zelfs binnen de EU en haar lidstaten is er ondanks grote inspanningen nog een lange weg te gaan op het gebied van participatieve praktijken. Leiderschap bij jongeren ontstaat meestal door goed lokaal werk in een ondersteunende omgeving. Zo leren jongeren hun stem te laten horen, maar dan wel op basis van banden met leeftijdsgenoten en ervaring met lokale kwesties zoals onder meer milieu, vervoer, onderwijs, geestelijke gezondheid en sociale bijstand. Dit werk wordt vaak gefaciliteerd door maatschappelijke organisaties. We hopen dat de thematische programma's inzake het maatschappelijk middenveld en mensenrechten en democratie zich op deze behoeften kunnen richten.

3.10. Voor goede praktijken op dit gebied moet dus een aantal bijbehorende factoren aanwezig zijn. Met het Erasmus +-programma wordt nog steeds getracht prioriteit te geven aan kansarme jongeren. Tegelijkertijd wordt in feite erkend dat er met een toonaangevend programma op dit vlak nog veel werk aan de winkel is. Op het gebied van interpersoonlijke contacten en mobiliteit spelen administratieve aspecten zoals visa een doorslaggevende rol bij het garanderen van een soepele ervaring voor de deelnemers, en hierbij is er behoefte aan een gemeenschappelijke aanpak. Indien deze uitdagingen ook gelden voor ontwikkelingslanden, fragiele staten of zelfs totalitaire landen, zullen de uitdagingen alleen maar groter worden. Uiteindelijk moet al het beoogde leiderschap en participatieve werk gebaseerd zijn op lokale ervaring uit de gemeenschap.

3.11. We moeten oppassen dat we het proces niet omkeren door bij gebrek aan werkelijke lokale steun eerst met "leiders" te werken. Financiers en internationale niet-gouvernementele organisaties kunnen dit leiderschap niet creëren, en er moet worden gezorgd voor kwalitatieve lokale banden. Derhalve is er behoefte aan een transparante selectie, open en inclusieve methoden en waarborgen tegen gijzeling door staten en anderen, met name in fragiele staten. Betrokkenheid, participatie en leiderschapsvaardigheden zijn van cruciaal belang en met onze aanpak moet daarvoor een infrastructuur worden opgebouwd. Langetermijnsteun voor jongerenorganisaties en het maatschappelijk middenveld moet voorrang krijgen boven projectmatige kortetermijnbenaderingen. Engagement met jeugdleiders vergt ook strategieën voor het omgaan met een voortdurend veranderende groep die van tijdelijke aard is, die groeit en zich ontwikkelt en op een bepaald moment een andere weg moet of wil inslaan.

3.12. Er moet zinvolle steun worden verleend aan basisorganisaties die ter plaatse actief zijn, zodat zij zich intern kunnen ontwikkelen en relevante actoren worden in hun lokale gemeenschappen. We hopen dat het jongerenklankbord voor internationaal partnerschappen in dit verband, en het dialoogplatform met jongerenorganisaties als onderdeel van het Beleidsforum inzake ontwikkeling, daar werk van zullen maken. Daarnaast kan steun aan vakbonden en hun jongerenorganisaties helpen om jongeren aan te moedigen democratische activiteiten te ontplooien op hun werk. Nationale jeugdraden kunnen, mits zij onafhankelijk zijn, een goede infrastructuur bieden als besloten moet worden met wie men in partnerlanden wil samenwerken, evenals initiatieven zoals het initiatief Global Youth Mobilization Initiative van de Big 6 Youth Organisations ([7]).

([6]) Informatief rapport van het EESC over de uitvoering van het terugtrekkingsakkoord tussen de EU en het VK, met inbegrip van het protocol inzake Ierland en Noord-Ierland.

([7]) https://globalyouthmobilization.org/

Uitvoeringsmethoden

3.13. Er zijn aanzienlijke en welkome verwijzingen naar Erasmus+ in het jongerenactieplan. In dit opzicht wordt in de mededeling vermeden "het wiel weer uit te vinden". De structuren en processen van het programma kunnen en moeten, waar nodig, in onze externe betrekkingen worden gebruikt. Bij de uitvoering kan het nuttig zijn de subonderdelen van het programma, zoals jeugd, scholen, beroepsonderwijs en -opleiding en tertiair onderwijs, uit te splitsen. Belemmeringen zoals visa, gebrek aan financiering en taalbarrières moeten worden weggenomen en bij de uitvoering moet de nadruk liggen op wederzijds leren, de ontwikkeling van vaardigheden en ervaring. Indien gebruik wordt gemaakt van nationale agentschappen, moeten deze zorgvuldig worden doorgelicht om het respect voor de juiste maatschappelijke organisaties en hun onafhankelijkheid te waarborgen.

3.14. Initiële beroepsonderwijs (IVET) bevordert de inzetbaarheid van jongeren in de toekomst en hun deelname aan een leven lang leren. Beleid en goede praktijken inzake beroepsonderwijs en -opleiding bevorderen de sociale inclusie en de integratie op de arbeidsmarkt van jongeren die geen werk hebben en geen onderwijs of opleiding volgen (NEET's).

3.15. In de mededeling worden nuttige verbanden gelegd tussen het externe optreden van de EU en de rechten van het kind, waarvoor de EU onlangs een strategie heeft ontwikkeld. Het zou ook nuttig zijn om bij de uitvoering van het jongerenactieplan meer rekening te houden met het Verdrag van de Verenigde Naties van 1989 inzake de rechten van het kind (VRK), bijvoorbeeld door gebruik te maken van de staatsrapportage van het Comité van Genève. Veel jongeren zijn jonger dan 18 jaar en de beginselen van het VRK kunnen als leidraad dienen, maar het jeugdwerk van de EU omvat ook jongeren boven de 18 jaar. We moeten niet altijd automatisch uitgaan van een leeftijdsgrens van 18 jaar.

3.16. Voor de uitvoering van het jongerenactieplan op nationaal, regionaal en multilateraal niveau moet een Team Europa-aanpak worden gevolgd. De EU moet zich daarbij aanpassen aan de specifieke behoeften en omstandigheden in de verschillende regio's. Het EESC is van mening dat het nuttig zou zijn als de partnerschappen bijdragen aan het dichten van lacunes in kennis en gegevens over jongeren, met name in verband met de prioriteiten ontwikkeling van digitale vaardigheden, klimaatverandering en de Green Deal. Het EESC zou graag in de komende maanden vernemen hoe de vele acties zullen worden uitgevoerd en is bereid een bijdrage te leveren.

3.17. We hadden gehoopt op meer respons tijdens het overleg over het jongerenactieplan en een grotere representativiteit van de reacties. Hierdoor wordt duidelijk dat jongeren alle relevante informatie over belangrijke onderwerpen moeten krijgen, zodat zij geïnformeerde beslissingen kunnen nemen en een nauwkeurige en zinvolle bijdrage aan het beleidsvormingsproces kunnen leveren. Instrumenten zoals het kwaliteitskeurmerk van de Europese organisatie voor voorlichting en adviesverlening aan jongeren (ERYICA) kunnen in dit verband een informatieve rol spelen.

4. **Specifieke opmerkingen over onderdelen van het jongerenactieplan**

4.1. Met de bepalingen in het jongerenactieplan worden veel lopende activiteiten gebundeld, en de uitdagingen bij de uitvoering zullen enorm zijn, vooral na de COVID-19-pandemie. Toegang tot onderwijs en gendergelijkheid is van cruciaal belang en er is vooruitgang geboekt op dit gebied.

Onderwijs

4.2. Een nauw verband met het Europees Jaar van de Vaardigheden is nodig voor de uitvoering van het jongerenactieplan. Het is belangrijk dat vaardigheden worden ontwikkeld, vooral op het gebied van klimaatmitigatie en -adaptatie, de circulaire economie, geestelijke en lichamelijke gezondheid, seksuele en reproductieve gezondheid en daarmee samenhangende rechten, onder meer bij het om- en bijscholen van jongeren ([8]). Sociaal overleg en burgerdialoog zijn hier essentieel en moeten versterkt worden.

4.3. Ook hier zullen meerdere belanghebbenden zijn die een rol spelen in het onderwijs, zodat duidelijke doelstellingen en metingen nodig zijn. Een voortdurende inspanning voor de moeilijkst bereikbare groepen, met name in de armste en meest fragiele staten, is een absolute noodzaak. De toezegging van 10 % uitgaven uit het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI) van de Europese Commissie en uit de humanitaire begroting is welkom en wij zouden graag de toezeggingen van andere agentschappen en staten zien. De langetermijnoplossingen op onderwijsgebied moeten van de regeringen in de doellanden komen en lokale maatschappelijke organisaties moeten een belangrijke rol spelen. De internationale gemeenschap kan op lange termijn niet de belangrijkste actor zijn. We hopen dat de top over onderwijshervorming op dit punt vooruitgang kan boeken.

([8]) PB C 100 van 16.3.2023, blz. 38.

4.4. Bepalingen over beurzen en trusts zijn welkom, maar we moeten aandacht besteden aan selectievraagstukken en ervoor zorgen dat de maatschappelijke organisaties erbij betrokken worden. Het is van belang dat bij de vaststelling van deze mogelijkheden transparante, eerlijke en inclusieve procedures voor de selectie van deelnemers aan academische programma's worden vastgesteld. Daarbij moet prioriteit worden gegeven aan de toegang van kansarme personen.

4.5. Het maximaliseren van de waarde van menselijk kapitaal is van vitaal belang voor het vergroten van het concurrentievermogen en het aanpakken van de werkloosheid, waarbij het wel zaak is de duurzame ontwikkeling in acht te nemen. Dit vereist werknemers die beschikken over een reeks transversale vaardigheden en aanpassingsvermogen. Het onderwijs- en opleidingsbeleid moet worden ontwikkeld en uitgevoerd in nauwe samenwerking met de sociale partners en moet meer gericht zijn op competenties dan op kwalificaties. Dit zal helpen om de kloof tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden te dichten.

Jongerenorganisaties

4.6. In de mededeling worden verschillende fora en instanties die zich tot jongeren richten, genoemd. Het platform in het Beleidsforum inzake ontwikkeling kan op bijval rekenen, op voorwaarde dat het zorgt voor lokale connecties met jongerenorganisaties die onafhankelijk en zelfgeorganiseerd zijn en idealiter door jongeren worden geleid.

4.7. Het is goed dat er in de mededeling melding wordt gemaakt van en wordt verwezen naar het betrekken van jongerenorganisaties. De uitrol van het jongerenactieplan zou erbij gebaat zijn als de diverse modellen van jeugdwerk in de EU in aanmerking worden genomen. Deze praktijk kan even relevant zijn als de stem van de jongeren. Zo worden jongeren op lokaal niveau beter in staat gesteld zich te ontwikkelen en krijgen we jeugdleiders die beschikken over lokale kennis. Er zijn veel gegevens en modellen beschikbaar via het partnerschap tussen de EU en de Raad van Europa en de vrijwillige jeugdsector.

4.8. Jongerenorganisaties kunnen een enorme bijdrage leveren aan de uitvoering van het plan. De EU-lidstaten moeten worden aangemoedigd hun jeugdsector bij dit onderwerp te betrekken met nationale actieplannen. We moeten voorrang geven aan goede modellen en werkzaamheden van Europese jongerenorganisaties op het gebied van ontwikkeling, conflicten en mensenrechten boven bijvoorbeeld Amerikaanse modellen voor "jeugdontwikkeling", die in ontwikkelingslanden en andere regio's vaak van stal worden gehaald en vaak niet op dezelfde waarden berusten. Dit zou goed passen bij het streven naar op maat gesneden oplossingen voor bepaalde regio's.

4.9. Bij de uitvoering van de toezeggingen inzake onderwijs moeten ook informele en niet-formele systemen in gemeenschappen, maatschappelijke organisaties en jeugdwerkorganisaties worden betrokken. De definities van de Unesco en de Raad van Europa vormen hier een goed richtsnoer, evenals het werk in het jongerenhoofdstuk van Erasmus+. We moeten onderkennen dat een leven lang en levensbreed leren buiten de school om voor iedereen enorme voordelen met zich meebrengt.

4.10. De politieke dialoog is belangrijk en de doelstellingen van het jongerenactieplan zijn ambitieus, maar we mogen het jeugdbeleid in elk land en de verantwoordelijkheden van de regeringen niet verwaarlozen, evenmin als de behoefte aan een echte vrijwilligerssector en een maatschappelijk middenveld. Bij de uitvoering van het jongerenactieplan moeten ook de ontwikkeling van het jeugdwerkbeleid, de ontwikkeling van nationale jeugdraden of soortgelijke organen en benaderingen zoals de EU-jeugdtest worden ondersteund.

4.11. Jongerenorganisaties hebben al banden over de hele wereld, zoals blijkt uit het werk van de grote zes jongerenorganisaties, en de uitvoering van het plan moet op hen worden afgestemd, voortbouwen op het werk dat al gedaan is en als voorbeeld dienen voor meer initiatieven. We moeten er ook voor waken te restrictief te zijn op het gebied van participatie. Het is onduidelijk of bij de selectie van de thema's voor het Youth Empowerment Fund gebruik is gemaakt van participatieve processen. Jongeren kiezen niet altijd de thema's die anderen belangrijk vinden, met name in ontwikkelingslanden of in fragiele staten waar meer praktische overwegingen van belang kunnen zijn.

4.12. Bepalingen inzake capaciteitsopbouw voor jongerenorganisaties zijn zeer welkom en moeten gepaard gaan met doeltreffende steun voor de oprichting van lokale bewegingen in partnerlanden, waarbij de EU-delegaties overal ter wereld een cruciale rol kunnen spelen. Hier moeten waar nodig partnerschappen met EU-organisaties worden aangeboden en de werkzaamheden moeten worden gemonitord. Het is belangrijk de totstandbrenging en versterking van netwerken met zowel EU- als niet-EU-organisaties te vergemakkelijken.

Doeltreffende uitvoering

4.13. Dit werk omvat tal van actoren, beleidsmaatregelen en financieringslijnen, zoals de EU-delegaties, diverse directoraten-generaal van de Commissie, de EDEO, de Raad van de EU en de lidstaten, en diverse steunbudgetten. Bij de uitvoering van het jongerenactieplan moet worden gezorgd voor duidelijkheid en een goede sectoroverschrijdende samenwerking, zodat de doelgroep uiteindelijk centraal staat, en ook voor genoeg middelen.

4.14. Bij het leggen van contacten kan worden voortgebouwd op bestaande werkzaamheden en kan worden gekeken naar twinning en andere (jongeren)initiatieven van Erasmus+. Ook zouden Erasmus+-projecten op het gebied van jongerenparticipatie (zonder transnationale dimensie) goede modellen kunnen bieden voor jongerenprojecten in de doellanden.

4.15. Jongeren zijn de toekomstige leiders en personen die verandering in gang zetten, en zijn essentiële partners om bij te dragen aan het welslagen van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering en de digitale transitie. Het jongerenactieplan moet ervoor zorgen dat het externe optreden van de EU jongeren op politiek, sociaal en economisch niveau mondiger maakt. Het EESC heeft zich ertoe verbonden uitvoering te geven aan de aanbeveling van de Conferentie over de toekomst van Europa om de institutionele rol van het Comité uit te breiden, en het beter in staat te stellen activiteiten op het gebied van participerende democratie te faciliteren en te waarborgen, zoals een gestructureerde dialoog met maatschappelijke organisaties en burgerpanels.

4.16. De verwijzingen naar de overgang naar de volwassenheid in het jongerenactieplan zijn sterk, zeer welkom en in overeenstemming met de waarden van het jeugdwerk in de EU. Belangrijke punten hierbij zijn dat jongeren hun rechten en plichten als burger leren kennen, financiële geletterdheid, vreemde talen, duurzaamheid van onze planeet en ondernemerschap. Het EESC is ook ingenomen met de link met de VN-agenda voor jongeren, vrede en veiligheid en de oproep tot een bredere betrokkenheid bij de VN. Bij de uitvoering van het jongerenactieplan moeten we ons bewust zijn van de afstand die jongeren doorgaans op veel gebieden tot de besluitvorming hebben.

4.17. Resolutie 2250 (2015) van de VN-Veiligheidsraad over jongeren, vrede en veiligheid is een cruciaal instrument in de betrokkenheid bij jongeren wereldwijd. Hierin worden vijf belangrijke pijlers voor actie genoemd: participatie, bescherming, preventie, partnerschappen en ontwerpteldheid en re-integratie. In deze baanbrekende resolutie wordt er bij de ondertekenende partijen op aangedrongen jongeren een grotere stem te geven in de besluitvorming op lokaal, nationaal, regionaal en internationaal niveau, en te overwegen mechanismen op te zetten waardoor jongeren zinvol kunnen deelnemen aan vredesprocessen. Er moet steun komen voor degenen die deze agenda op lokaal en nationaal niveau wensen uit te voeren. De koppeling en coördinatie met het Fonds voor de versterking van de positie van jongeren zou wat dit betreft tal van synergieën teweegbrengen.

Gender

4.18. Het EESC is van mening dat het voor een duurzame ontwikkeling van cruciaal belang is dat het potentieel van jongeren wordt benut en dat gendergelijkheid wordt ondersteund. Het externe optreden van de EU is erop gericht jongeren op politiek, sociaal en economisch niveau mondiger te maken en hen te helpen op zinvolle en inclusieve wijze deel te nemen aan de besluit- en beleidsvorming. Het EESC beschouwt de empowerment van meisjes en jonge vrouwen als essentieel voor duurzame ontwikkeling en waardeert de verwijzingen naar gendergelijkheid en het beëindigen van discriminatie in het jongerenactieplan. Het EESC wijst erop dat het jongerenactieplan moet worden vertaald in zinvolle, strategische en langetermijnmaatregelen die jonge mannen en vrouwen in gelijke mate ten goede komen. Dit behelst ook de ontwikkeling van strategieën ter bevordering van gendermainstreaming op alle gebieden van het externe optreden.

4.19. Het is belangrijk het aantal jongeren, met name jonge vrouwen, met capaciteiten op het gebied van STEM (wetenschap, technologie, engineering en wiskunde) en digitale vaardigheden te verhogen en de belangstelling van meisjes voor STEM in een vroeg stadium te wekken, vrouwelijke ondernemers en vrouwelijke rolmodellen in deze sectoren te ondersteunen en te investeren in programma's om meisjes op de middelbare school warm te maken voor STEM.

Geestelijke gezondheid

4.20. Een verwijzing naar de geestelijke gezondheid in de mededeling is welkom en we hopen dat deze bij de uitvoering van het jongerenactieplan centraal zal staan. Aangezien de gezondheidsstelsels overal ter wereld zwak zijn, moeten de meer "jeugdvriendelijke" verbeteringen op dit gebied nader worden uitgewerkt.

Personen met een handicap

4.21. Het is minstens zo belangrijk dat jongeren met een handicap in de mededeling worden genoemd. Ook in de uitvoering van het jongerenactieplan moeten zij een prominente plaats krijgen. Jongeren met een handicap worden vaak vergeten bij maatregelen om jongeren te empoweren en tot democratische participatie aan te zetten, en bij de uitvoering van het jongerenactieplan moet er voor hen een rol zijn weggelegd.

Economische kansen

4.22. De juiste vaardigheden zijn essentieel voor de toekomstige economische kansen van jongeren. Er zal steun nodig zijn voor (startende) ondernemers, ook in de vorm van financiering en krediet, aangezien er met name in ontwikkelingslanden veel kansen zullen zijn, niet in de laatste plaats op het gebied van digitalisering.

4.23. Op het gebied van economische kansen biedt de jongerengarantie een goed voorbeeld van een initiatief dat, met de nodige aanpassingen, kansen kan bieden aan jongeren die geen onderwijs of opleiding volgen en geen werk hebben. Onderwijs over arbeids- en sociale rechten zal nodig zijn om de agenda voor fatsoenlijk werk te verwezenlijken.

4.24. Kwesties als handel moeten in het kader van het jongerenactieplan worden onderzocht, bijvoorbeeld in de duurzaamheidshoofdstukken van vrijhandelsovereenkomsten, en de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, zoals jongerenorganisaties, moet worden bepleit. Jongeren blijven het meest kwetsbaar voor kinderarbeid en andere vormen van mishandeling. Daarom moet de strijd tegen kinderarbeid een belangrijk onderdeel zijn van het jongerenactieplan, zodat dit in de 21e eeuw eindelijk tot het verleden zal gaan behoren. Daartoe moeten financiële middelen worden vrijgemaakt, zodat werkende kinderen niet langer afhankelijk van hun inkomen hoeven te zijn. Ook moet de speelruimte van bedrijven die in hun mondiale productieketen gebruikmaken van kinderarbeid worden beperkt.

4.25. Jongeren wagen zich vaak als eersten aan gevaarlijke reizen om naar Europa en elders te emigreren. Om te voorkomen dat jongeren zich gedwongen zien gevaarlijke, vaak illegale routes over internationale grenzen te volgen zou het jongerenactieplan actieve samenwerking met derde landen moeten omvatten, zodat humanitaire corridors en hervestigingsprogramma's kunnen worden opgezet en jongeren veilig en legaal naar Europa kunnen komen.

Brussel, 22 maart 2023.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Christa SCHWENG